

Helyi forrás alapú gazdaságfejlesztés a gyakorlatban

az

AGRI KULTI

Budapest, 2015. 11. 20.

A tartalomból

- I. Humánökológia/ fenntartható vidékfejlesztés
- II. Jövőkutatás a Palócföldön - a Balassagyarmati kistérség esete
- III. Kadarkúti kistérség - fejlesztési lehetőségek helyi erőforrások nélkül

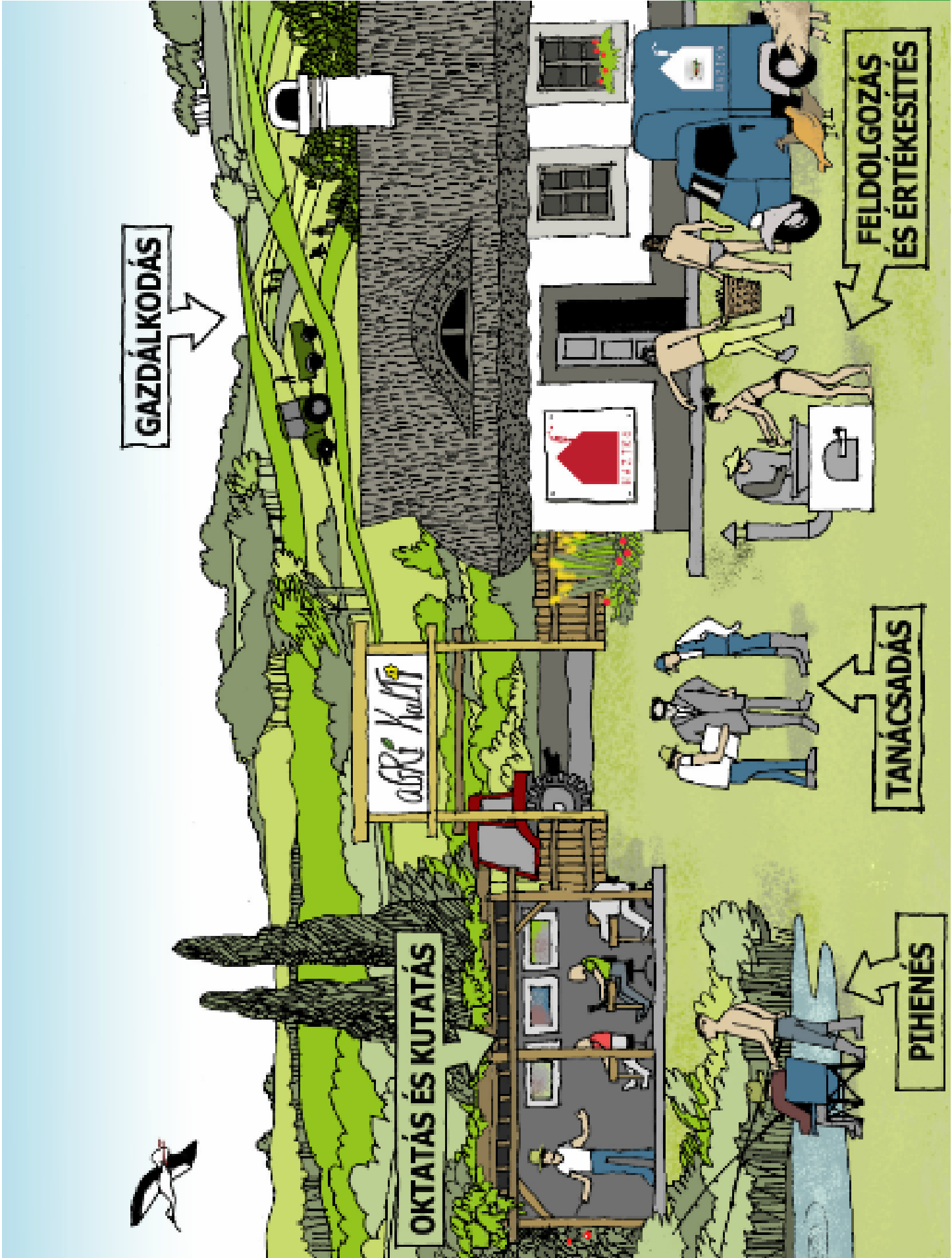
GAZDÁLKODÁS

OKTATÁS ÉS KUTATÁS

FELDOLGOZÁS
ÉS ÉRTÉKESÍTÉS

TANÁCSADÁS

PIHENÉS

HUMÖK

Fenntartható Vidékfejlesztés

Város és vidék nincsenek meg jól egymás nélkül.
Az urbanizáció folyamata nem akkor lesz sikeres,
ha az utolsó vidéki ember is városiakóvá válik,
hanem akkor, ha az élhető vidék újra megélhetést is
biztosítani tud majd. Egy fenntartható vidékgazdaság
így nem képzelhető el helyi erőforrásokra építő
gazdaságfejlesztés nélkül. Kutatásaink során ténylegesen
megvalósuló helyi projekteken keresztül igyekszünk
hasznosítani elméleti tudásunkat.

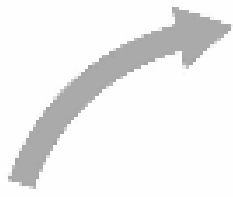
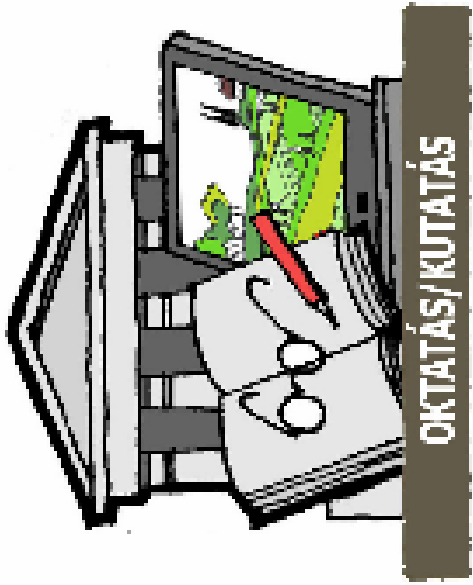

REFERENCIÁK

Szimplakerti Háztáji Piac

A 2011/12-es fenntartható vidékfejlesztés kurzus
kutató- és szervezőmunkájának kiemelkedő eredménye.

PALÓCFÖLD alulnézetből

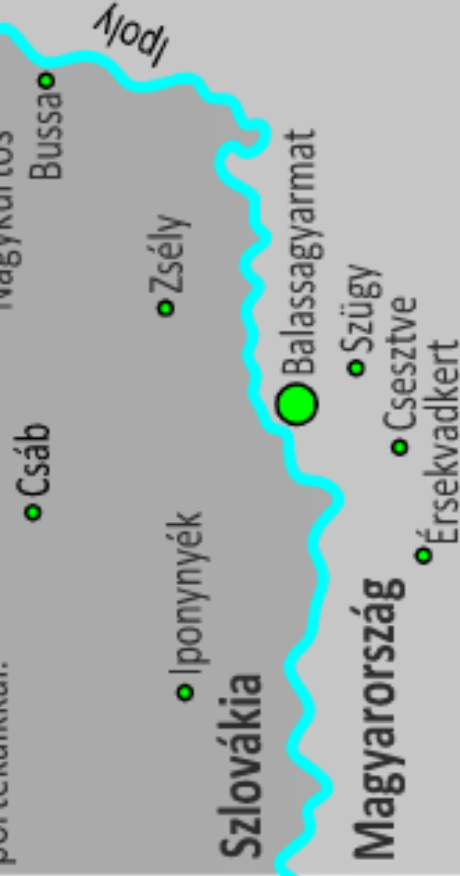
Jövő kutatás Palócföldön

2012-ben kezdtünk el a Balassagyarmati Kistérségben kutakodni. Először a helyi élet kulcsszereplőivel beszélgettünk, majd életképes gazdaságokra, kistermelőkre és kisebb agrárvállalkozásokra vadásztunk. Belőlük jött létre, segítségével, a Palóc Portéka Egyesület. 2013-ban vizsgálódásunkat kiterjesztettük a határ túloldalán a Nagykürtösi Járásra.

A KUTATÁSI TERÜLET TÉRKEPE

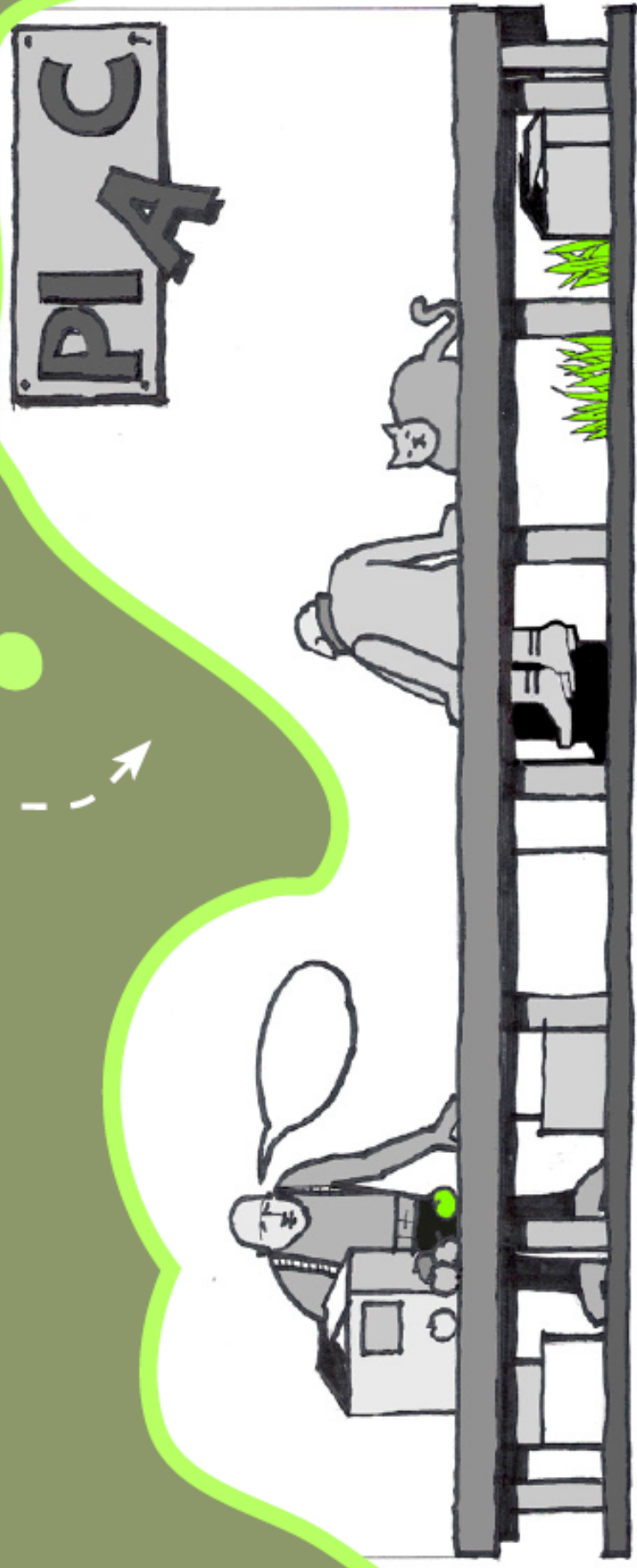
A vidéki termelői piacokra egy-egy település 40 km-es körzetéből érkezhetnek termelők portékáikkal.

Alapelvek

- bioregionalitás
- relokalizáció
- élelmiszer
önrendelkezés
- rövid élelmiszerlánc
- multifunkcionalitás

Ismerős
valahonnan
e tájkép?

SZÖVETKEZNI MUSZÁJ

Lenne.

Kistermelők közös érdekképviselete: Palóc Portéka Egyesület

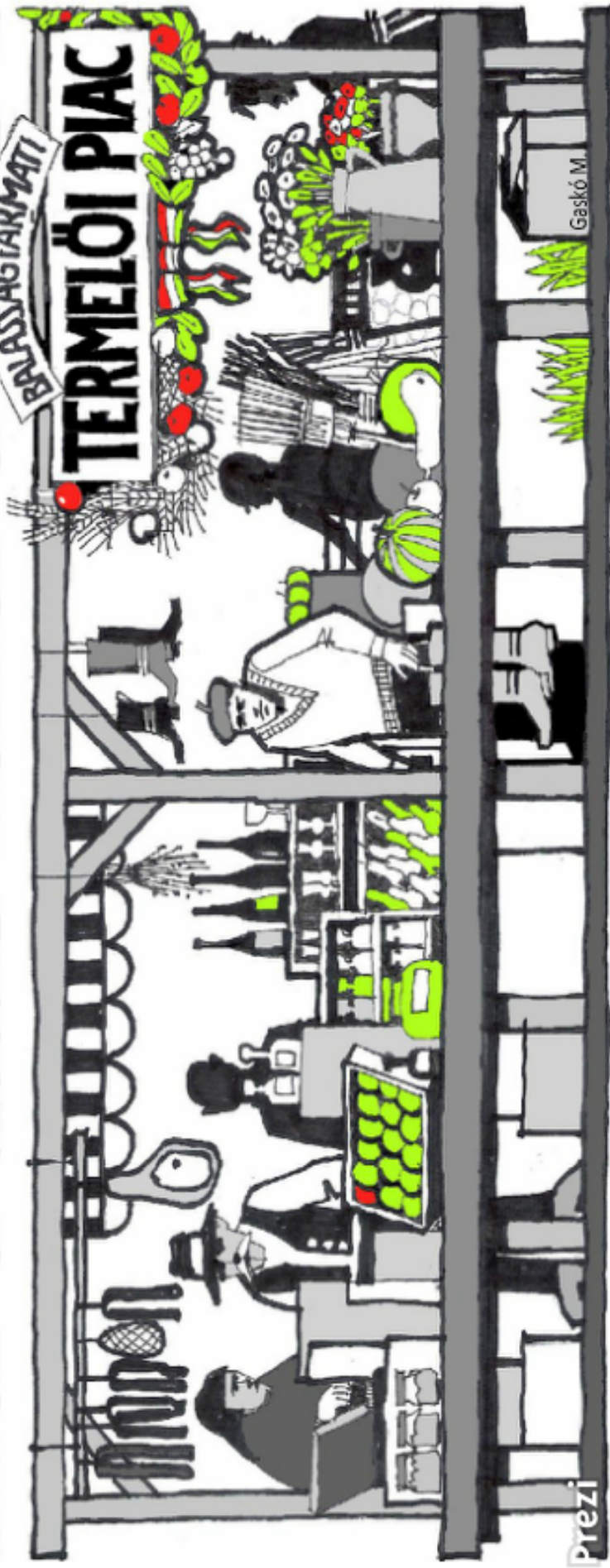

Amire szükség van szerintünk...

- Termelői piac és helyi termék bolt
- Érdek szövetség és együttműködés
- naprakész termelői adatbázis és erőforrás-leltár
- Jogi akadálymentesítés és segítségnyújtás
- Helyi tudás aktivizálása

A JÓ PIAC

A jó piacon nem csak a portéka cserél gazdát.
A termelői piacok fontos közösségi események, alkalmasak
a megtépzott emberi kapcsolatok, identitás, bizalom építésére is.

A Kadarkúti kistérségben - munkánk keretei

- Részt vettek: 17 hallgató, 4 senior hallgató, 3 oktató/szakértő
- Akiket felkerestünk: polgármesterek, gazdálkodók, nyugdíjasok, közfoglalkoztatottak, óvodavezetők, önkormányzati dolgozók, alkalmi munkások, továbbá a Gyerekesély projekt munkatársai(közel 50 fő)
- 2014 áprilisában
- Kutatás célja: Az agrár- és humánerőforrások azonosítása egy jellemzően aprófalvas, valódi gazdasági központtal nem rendelkező, hátrányos helyzetű kistérségben.

Amerre jártunk

KADARKÚT-NAGYBAJOMI KISTÉRSÉG

Lakónépesség 2013. január 1.
Közfoglalkoztatottak száma 2015. január

Adatok forrása: <http://kzfoglalkoztatotas.bm.hu/>, KSH

NAGYBAJOM

Lakónépesség: 3288 fő
Közfoglalkoztatottak: 93 fő
"A nagybajomi ifjúsági pontban is tapasztalják, hogy nehéz bevonzani a fiatal korosztályokat."

JÁKÓ

Lakónépesség: 646 fő
Közfoglalkoztatottak: 31 fő
"A rendszerváltáskor megalakult a Jáki Szarvasmarhatartó Gazdák Egyesülete, hogy továbbra is össze tudják fogni az értékesítést. Ebben a szerveződésben különböző állatlétszámmal (jellemzően 10 állat alatt) vettek részt gazdák."

GIGE

Lakónépesség: 377 fő
Közfoglalkoztatottak: 16 fő
"Kedvező demográfiai mutatókkal rendelkező kislalu, továbbra is nő a népességszám."

CSÖKÖLY

Lakónépesség: 1076 fő
Közfoglalkoztatottak: 35 fő
"A csökölyi eper azért országosan ismert."

MIKE

Lakónépesség: 635 fő
Közfoglalkoztatottak: 10 fő
"Mikén a többség művel a kertjét, sőt az ifjúsági pontnál virágoskertet, zöldegyeseket is gondoznak."

KÖKÜT

Lakónépesség: 582 fő
Közfoglalkoztatottak: 14 fő
"Köküton kiemelten aktív az ifjúsági pont, a dolgozók nagyfokú elkötelezettsége mellett. Itt ez a szolgáltatás a gyerekek egyetlen kulturális kikapcsolódási lehetősége."

PÁLMAJOR

Lakónépesség: 359 fő
Közfoglalkoztatottak: 14 fő
"Pálmajor község lényegében teljesen egy szegregátummá vált, de a közmunkaprogram keretén belül az önkormányzat kertjében termelnek zöldeket az óvodai étkeztetésbe, sőt a polgármesterasszony magosztással próbálja háztájizásra sarkallni a lakosokat."

KAPOSFŐ

Lakónépesség: 1613 fő
Közfoglalkoztatottak: 94 fő
"Kaposfőn találkozhatunk brikettáráló- és nyomógéppel, különböző mezőgazdasági gépekkel, fóliasátorral, munkavédelmi felszerelésekkel, de önjáró fűnyíróval vagy betonelemgyártó géppel is. 2013-ban alakult meg a Kaposfői Szociális Szövetkezet."

KISKORPÁD

Lakónépesség: 914 fő
Közfoglalkoztatottak: 33 fő
"Kiskorpadon is nagyon sokan eperrel kezdenek el foglalkozni."

BÁRDUDVARNOK

Lakónépesség: 1127 fő
Közfoglalkoztatottak: 86 fő
"Több mint 100 hektár erdő és körülbelül 5 hektár egyéb terület van az önkormányzat tulajdonában, ebből 1,5 hektáron gyógynövényeket termesztnek."

SZENNA

Lakónépesség: 758 fő
Közfoglalkoztatottak: 12 fő
"Itt található a Szabadtéri Néprajzi Gyűjtemény, a szennai Skanzen."

SZILVÁSSZENTMÁRTON

Lakónépesség: 208 fő
Közfoglalkoztatottak: 19 fő

HEDREHELY

Lakónépesség: 412 fő
Közfoglalkoztatottak: 6 fő
"Hedrehelyen kiemelt figyelmet fordítanak a sport tevékenységekre, a gyerekek szívesen vesznek részt az ilyen jellegű programokon."

KAPOSMÉRŐ

Lakónépesség: 2407 fő
Közfoglalkoztatottak: 32 fő
"Kaposmérő külterületén található Baglaspuszta, mintegy 100 főnyi roma lakossággal, ahol Somos László plébános vezetésével működik az ifjúsági pont."

KAPOSÚJLAK

Lakónépesség: 748 fő
Közfoglalkoztatottak: 11 fő
"Több vállalkozás is ide tette székhelyét. Elsősorban a fűtési problémák miatt a megközelíthetőség és a beépítetlen területek miatt."

KAPOSSZERDAHELY

Lakónépesség: 980 fő
Közfoglalkoztatottak: 20 fő
"A Kaposserdahelyre került gyerekház az egyik legeredményesebben működő szolgáltató helyé vált."

PATCA

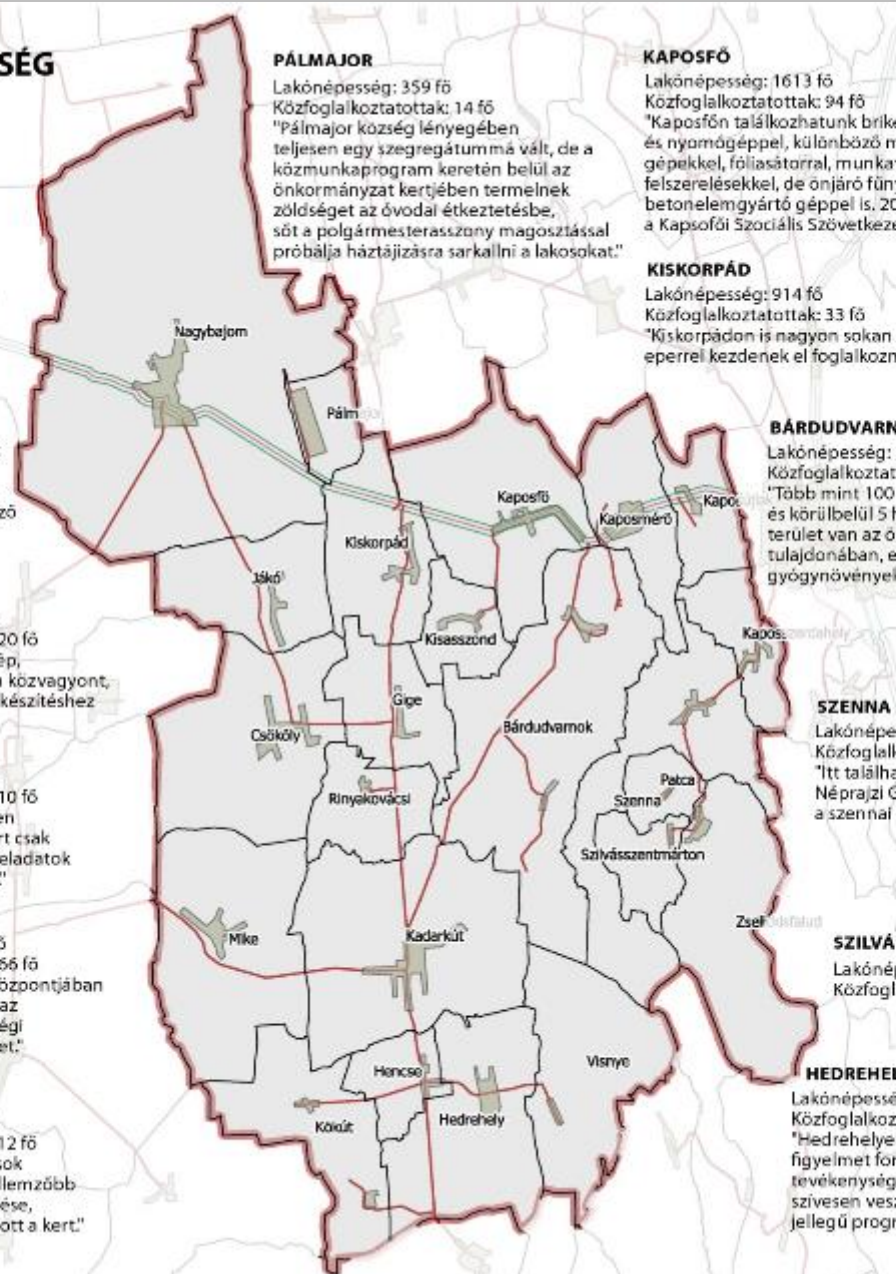
Lakónépesség: 62 fő
Közfoglalkoztatottak: 1 fő
"Patca egyutcás zsáktelepülés, Somogy megye legkisebb községe."

ZSELICKISFALUD

Lakónépesség: 256 fő
Közfoglalkoztatottak: 11 fő
"Szenna és Zselickisfalud Ifjúsági pontját zömében a tinédzser korosztály látogatja. E létesítmények nagyon jó kapcsolatot ápolnak a helyi iskolával, valamint a szabadtéri néprajzi múzeummal."

VISNYE

Lakónépesség: 258 fő
Közfoglalkoztatottak: 23 fő
"Visnyén jelenleg az önkormányzat vágott bele egy komplex mezőgazdasági termelési rendszer kiépítésébe. Földeket és állatokat vásároltak, elkezdtek a szükséges géppark kialakítását. Jelenleg közel 100 birkát legeltetnek, lovakat és disznókat tartanak, az elérhető legelők megvásárolták, bérbe vették."

Agrárerőforrások

Amiket vizsgáltunk, amikről kérdeztünk:

- Agrártörténeti fordulópontok - a helyieket ma is foglalkoztató témák: tájhasználat változás, tsz nosztalgia, rendszerváltás
- Birtokszerkezet, agrártámogatási rendszer visszásságai
- Termelési struktúra és értékesítés: nagyüzemi és háztáji. A kettő között alig akad valami.

Humánerőforrás: az itt élő emberek

Beazonosítható társadalmi rétegek:

- gazdálkodó családok, nagygazdák
- gyenge vállalkozói réteg
- szűk középosztály, értelmiség („projektosztály”)
- munkavégző képességet veszített emberek

Integrációs törekvések

Háttere: a foglalkoztatók/foglalkoztatás, szegénységi kockázat
Gyerekesély program a kistérségben: Máltai Szeretetszolgálat és a kaposfői Somos László atya szerepvállalása

Közfoglalkoztatás: megítélése, problémák, különbségek; jó gyakorlatoktól egészen a szociális szövetkezethez:
Pálmajor, Kaposfő esete.

Mit üzen mindez a mának?

„Tehát mit kell tennünk, hogy kitörjünk? Törekedjünk a saját, szinte kizárólag a helyhez kötött erőforrásaink, azaz a termőföldünk kiaknázására. Abból hozzuk létre olyan értékeket, termékeket a saját kezünk és eszünk által, melyek a saját igényeink kielégítése mellett akár pénzzé is tehetők. Legyen ez növény vagy állat, a lényeg, hogy minél magasabb színvonalon foglalkozzunk vele, hogy az páratlan legyen.”

agrikulti

www.agrikulti.hu

Fotók: Kovács Gábor, Patyi Máté, Siklósi Rozália, Száraz Luca,
Szuromi Orsolya, Taksz Lilla, Tóth Katalin Éva
Grafika: Gaskó Mátyás